

HET LEIDERSCHAP VAN ESTHER RAS

Toen Esther Ras zo'n 3 jaar geleden gepolst werd of zij decaan wilde worden van de faculteit Techniek bij de Hogeschool van Amsterdam twijfelde ze sterk.

Met een goede reden, want ze kende ook de prijs. 'Ik ken mezelf, ik kan me verliezen in een klus, met mijn verantwoordelijkheidsgevoel en grote liefde voor mensen en het leven. Ik ga er dan vol voor ten koste van mezelf.'

Ze vroeg bedenktijd en stelde zichzelf de vraag: als toeval niet bestaat, wat kan de functie van decaan dan brengen?

Liefde voor jongeren en het onderwijs loopt als een rode draad door Esthers carrière heen. Vóór haar overstap naar de Hogeschool van Amsterdam werkte ze ondermeer bij Fontys Hogescholen, ROC Amsterdam en Hogeschool Inholland.

Ook vernieuwing van onderwijs kenmerkt haar loopbaan. Zo was ze als opleidingsmanager betrokken bij de start van de innovatieve minor van de opleiding Forensisch onderzoek, waarin de Hogeschool van Amsterdam samenwerkt met het Nederlands Forensisch Instituut, de Universiteit van Amsterdam, vier andere hogescholen en de Politieacademie. Ook ontwikkelde ze de bachelor Biomedische Technologie, een opleiding die ze zelf had willen doen.

Visie op verduurzaming

Geen verrassing dus dat ze als decaan wil bijdragen aan een collectief maatschappelijk doel: studenten opleiden voor de verduurzamingsvragen van deze tijd, voor de stad Amsterdam. Bij het onderwijs en onderzoek staan de maatschappelijke vraagstukken centraal en worden studenten opgeleid door samen te werken rond belangrijke thema's. Een behoorlijke shift, omdat je niet langer vanuit afzonderlijke disciplines werkt en studeert, maar multidisciplinair met veel partijen, waaronder het bedrijfsleven en de gemeente.

Dat betekent een paradigmaverschuiving. Wanneer jongeren bij ons op een open dag komen, zeggen we niet meer: wil je engineer worden en bij een van deze bedrijven werken? Maar stellen we ze vragen als: wil jij bezig zijn met verduurzaming van de stad? Met het vraagstuk van het instorten van de Amsterdamse kades? Of met de energie transitie? Kom dan bij ons studeren! Allemaal vragen die we ophangen aan de zes nieuwe profileringsthema's - waaronder het thema circulair - die we twee jaar geleden binnen de faculteit techniek met elkaar hebben gedefinieerd.'

Nieuwe vorm van samenwerken

Om deze shift mogelijk te maken, is een nieuwe vorm van samenwerken nodig, zowel binnen de faculteit als met strategische partners. Hoe geef je leiding aan zo'n verandering? 'Op de eerste plaats geloof ik dat deze shift noodzakelijk is, om studenten echt op te leiden voor de toekomst. Geen enkel vraagstuk kan meer door één discipline opgelost worden. Dit geloof draag ik op verschillende manieren uit. Ik vind het belangrijk om iedereen te laten merken: 'weet dat je welkom bent bij ons, dit is het huis waar je een tijdje mag wonen en dit zijn de - nieuwe - regels van het huis.' Dat laatste maakt het spannend, want niet iedereen is blij met de verandering en de nieuwe regels.'

HET LEIDERSCHAP VAN ESTHER RAS

Esther vertelt dat ze in gesprekken altijd probeert op tafel te krijgen waar het nou eigenlijk om gaat. Door te onderzoeken en vragen te stellen als: wat zeg je nou eigenlijk? Is het ook echt zo? Wat ga je nou echt doen? "Ik stel vragen vanuit de maatschappelijke waarde die wij als publieke kennisinstelling vertegenwoordigen voor de stad Amsterdam en voor de studenten als toekomstige burgers, en niet per se vanuit de afzonderlijke organisaties. Niet altijd makkelijke gesprekken, maar wel nodig om de transitie te laten slagen."

Lef en moed

Toen Esther gevraagd werd of ze decaan wilde worden heeft ze het langst nagedacht over de vraag of ze wel leiding durfde te geven aan deze transitie. "Ik heb vaak voor dit gebouw gestaan met de vraag: durf ik dit aan? Durf ik deze visie te gaan realiseren? Kan ik mijn angst beheersbaar maken zodat ik me niet ga verliezen in de klus?" Haar antwoord was een weloverwogen ja. "Hoe spannend ook, elke dag werk ik - samen met anderen - toegewijd en met volledige focus aan deze transitie. Het vraagt om steeds slim met elkaar te blijven nadenken: wat kunnen we aan qua tempo, want de basis moet op orde zijn." Ook vertelt ze dat de functie haar juist meer rust en ruimte heeft gegeven omdat het een bestuurlijke houding vraagt en ze niet meer met alle details bezig hoeft te zijn.

*"Geen enkel vraagstuk
kan door één discipline
opgelost worden"*

Samen en alleen

Esther heeft veel mensen om haar heen die net als zij geloven in de noodzaak van deze shift. "Ik ben ongelofelijk trots op al mijn collega's in het FMT en alle collega's die de transitie mee vormgeven." Omdat de transitie van iedereen veel vraagt is het belangrijk om goed voor jezelf te zorgen en met beide benen op de grond te blijven. "Ik heb een groep van vijf wijze mensen om mij heen. Zij zijn voor mij een soort surrogaat partners in mijn leven.

Ik kan altijd bij ze terecht. Daarnaast steunt mijn moeder mij, en heb ik een fantastische zoon, die zichzelf en mij snapt in de context van wat deze functie vraagt." Een positie aan de top kent ook eenzaamheid. Esther heeft ontdekt dat zij die eenzaamheid goed aankan.

Hoe kan ik je helpen?

Nu, zo'n 2,5 jaar verder, lijkt de transitie van de faculteit op een belangrijk punt beland. "We zitten sinds kort in het nieuwe gebouw en wanneer je beneden rondloopt hoor je docenten elkaar de vraag stellen: 'hoe kan ik je helpen?' in plaats van 'van welke discipline ben je?' Daar is de omslag al zichtbaar." Een ingrijpende shift als deze gaat natuurlijk nooit zonder slag of stoot. "We zijn goed op weg, iedereen is mee, niemand heeft ontslag genomen. Ook al laaien de emoties wel eens op en zijn we boos of gefrustreerd: iedereen is in gesprek met elkaar, we zijn niet in een impasse terechtgekomen en we zijn allemaal in contact."

Vooruitkijken

Vooruitkijken is lastig, want transities blijven ook deels onvoorspelbaar, maar één ding is zeker, Esther heeft zich ten doel gesteld de komende 2,5 jaar de transitie verder door te voeren naar de fase van bestendinging. "Wanneer we in die fase zijn aangekomen moet je op microniveau gaan uitwerken wat is bedacht. Dan ga je ook weer heroverwegen wat laat je los en wat ga je uitbreiden. Maar voor het zover is, ligt mijn focus op het in goede banen leiden van het transitieproces. Door dit proces ben ik niet eenzaam, maar juist samen sterker."

*Foto pagina 1: Esther in vluchtelingenkamp Oxy op Lesbos waar zij twee weken als vrijwilliger hielp
"Ik had er last van dat niemand zei: ik ga helpen"*

Interview en tekst: Odette Meyer - CIC Company